

ANTI~~Q~~VARISK MEDVERKAN

Britt-Marie Lennartsson

STAFFENS OLOFSBO HEMBYGDSGÅRD STRÅTAK

Stafsinge socken, Falkenbergs kommun.

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2021:50

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2021.

Antikvarisk medverkan.

Bild framsida: Det östra hörnet mot gården med nyligen omlagd rännal. Foto: Britt-Marie Lennartsson.

Grafisk form: Anders Andersson.

Layout: Britt-Marie Lennartsson

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Diarienummer 2020/223.

INNEHÅLL

INLEDNING	5
HISTORIK OCH BESKRIVNING	5
SKAEBILD	5
UTFÖRDA ÅTGÄRDER	6
Halmtaket	6
Övrigt	8
Rapporter från Kulturmiljö Halland 2021	9

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

- **Objekt:**
Staffens, Olofsbo hembygdsgård, Olofsbo 4:34, Stafsinge socken, Falkenbergs kommun.
- **Länsstyrelsens dnr:**
434-7158-2020, datum 2021-03-24, beslut om bidrag för vård av byggnadsminnet Olofsbo hembygdsgård.
- **Kulturmiljö Hallands dnr:**
2020-223.
- **Beställare:**
Stiftelsen Olofsbo hembygdsgård.
- **Fotografering:**
Digitalt, arkivbeständigt format sparat under film nr 2021-41.
- **Entreprenörer:**
Hans Bulthuis.
- **Antikvarisk medverkan:**
Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland.
- **Renoveringsperiod:**
Sommaren 2021.
- **Fältbesök:**
Besök inför arbetena 18/8 2020, slutbesiktning 25/8 2021.
- **Antikvariskt utlåtande:**
Arbetena har utförts på ett kulturhistoriskt riktigt vis i enlighet med länsstyrelsens beslut och enligt de anvisningar som Kulturmiljö Halland lämnat såsom antikvarisk kontrollant.

INLEDNING

Staffens hembygdsgård är ett av Hallands byggnadsminnen som skyddas genom Kulturmiljölagen. Stiftelsen Olofsbo hembygdsgård har sökt bidrag för arbeten på gårdens stråtak.

Enligt länsstyrelsens beslut krävs antikvarisk medverkande. Till antikvarisk medverkande har fastighetens ägare valt Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland. Enligt länsstyrelsens beslut ska den antikvariske experten följa och dokumentera arbetena i en slutrapport. Denna rapport sammanfattar utförda åtgärder på Staffens. Arbetena har utförts av Hans Bulthuis under 2021.

HISTORIK OCH BESKRIVNING

Gården Olofsbo 4:34 är belägen norr om Falkenberg några kilometer från kusten och omges av ett flackt, uppodlat landskap. Gården är helt kringbyggd och bebyggelsen utgörs av ett bostadshus och tre ekonomilängor i ett plan belägna kring en kullerstensbelagd gård. Manbyggnaden är uppförd i skiftesverk och flyttades hit från Olofsbo by i samband med Laga Skifte 1838.

Ekonomibyggnaderna uppfördes 1892 och ersatte då äldre byggnader på samma plats. 1936 tillkom ett svinhus till den södra delen av nordöstra längan. Samtliga byggnader har halmtak och rödfärgade, panelklädda fasader. Manhuset har ca 30 fönster; tvålufts-fönster med spröjs i tre rutor, fast mittpost, vitmålade liksom de enkla släta fodren.

1963 bildades stiftelsen Olofsbo hembygdsgård för att bevara gården som exempel på den äldre byggnadstraditionen. Gården är byggnadsminne sedan 1982.

SKADEBILD

Byggnaderna är i återkommande behov av underhåll. Det gäller framför allt halmtaken som regelbundet behöver läggas om, vilket görs i etapper. Innan denna renovering hade strået i några av rännalarna tunnats ut och orsakade läckage. Vid takkupan mot gården, på den nordöstra längan, hade strået nästan försvunnit. Ryggningen på ekonomilängorna var tunn.

Den östra rännaldalen mot gården innan åtgärderna utfördes. Ryggningen var fortfarande i relativt gott skick i augusti 2020.

Rännaldalen i mötet mellan den sydöstra och sydvästra längan innan åtgärderna utfördes.

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Halmtaket

Omtäckning av Staffens halmtak sker kontinuerligt, med en yta nästan varje år. I denna etapp har den östra rännaldalen mot gården samt en rännaldal mot sydväst, i mötet mellan den sydöstra och sydvästra ekonomilängan, lagts om. Rännaldalar på Staffens täcks med vass i enlighet med tidigare diskussioner då vass har en längre hållbarhet och rännaldalarna är hårt utsatta för slitage. Täckningen har skett på samma sätt som tidigare.

Ny halm har lagts på den västra sidan av en takkupa mot gården, på den nordöstra längan.

Ryggning har gjorts med havrehalm på alla ekonomilängorna. Befintliga ryggträn har återanvänts.

Ny halm har lagts intill takkupan på nordöstra längan.

Rännaldalen i norr har lagts om med vass. Takåsarna har försetts med ny ryggning.

Rännalden i mötet mellan den sydöstra och sydvästra längan, mot trädgården, har lagts om.

Alla tak, utom bostadshuset, har försetts med ny rygging.

Ovan: Panelen har bytts på sydöstra ekonomilängans utsida.
Till höger: brädorna på en port mot gården har bytts.

Delar av staketet har försetts med nya stolpar.

Övrigt

Utöver bidragsberättigade arbeten har även stiftelsen utfört en del eget underhållsarbete på gården.

Panelen på utsidan av den sydöstra ekonomilängan har bytts ut på en sträcka mellan den stora svarta dubbelporten och en enkel rödmålad bräddörr. Panelen har lite olika bredder för att inte avvika från den befintliga äldre panelen. Panelen har försetts med oprofilerad smal locklist som tidigare, och har målats med röd slamfärg.

Panelen på en svart dubbelport mot gården, på den sydöstra längan, har bytts. På en rödmålad port mot gården, på samma länga, har nya brädor monterats i nederkant.

Staketet längs trädgårdens norra sida har försetts med nya stolpar. Stolparna har målats med röd färg med vit topp, likt tidigare.

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2021

2021:1	Tjärby grustäkt, Arkeologisk utredning
2021:2	Båtsmans, del av Lahall 2:13, flytt av byggnad
2021:3	Skummeslövs kyrka, utvändig renovering
2021:4	Sankta Gertruds kapell, utvändig renovering
2021:5	Brokorp 4, Antikvarisk förundersökning
2021:6	Brovakten 4, Antikvarisk förundersökning
2021:7	Landeryds godsmagasin -renovering av tak och syll
2021:8	Brons- och järnålder vid Holms kyrka, Holm 2:3, Arkeologisk undersökning
2021:9	Hotell Mårtensson, Gillestugan 1, Skyltning mm. Antikvarisk förundersökning
2021:10	Bocken 18 och Bocken 20. Förslag till planbestämmelser för kulturvärden.
2021:11	Kemisten 5, Antikvariskt utlåtande.
2021:12	Råmebo hembygdsgård. Vård- och underhållsplan
2021:13	Befästningsrester i Norre Katts park. Arkeologisk schaktningsövervakning.
2021:14	Öringe fiber, Getinge sn, fast. Öringe 1:5, Arkeologisk schaktningsövervakning.
2021:15	Hotell Mårtensson, Takkupor, rev förslag. Konsekvensbeskrivning
2021:16	Busstur Stora Torg, Arkeologisk undersökning (schaktningsövervakning)
2021:17	Inför ny vatten- och elledning. Falkenberg. Arkeologisk schaktningsövervakning.
2021:18	Frillesås-Rya 3:77. Kungsbacka kn. Arkeologisk förundersökning
2021:19	Valhalla 5, antikvariskt utlåtande
2021:20	Försörjningshemmet 18, antikvariskt utlåtande
2021:21	Påarps gravfält, Trönninge sn, Halmstads kn, Arkeologisk schaktningsövervakning
2021:22	Marbäck, Halmstad, Snöstorps sn. Arkeologisk utredning
2021:23	Fibernedläggning vid treuddar, enstensättning och en boplats i Bexets stugby, Trönninge sn, Halmstad. Arkeologisk schaktningsövervakning
2021:24	Kv. Postmästaren, Esplanadparken och Norra Vallgatan - kulturmiljöutredning
2021:25	Spannarps kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:26	Sibbarps kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:27	Tvååkers kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:28	Dagsås kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:29	Flickskolan 6, Varberg, antikvarisk förundersökning
2021:30	Gästgivaren 10, Varberg, antikvarisk förundersökning
2021:31	Societetshuset i Varberg, antikvarisk medverkan
2021:32	Alfshögs kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:33	Askome kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:34	Vessige kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:35	Lyngåkra 6:8, Rivningsdokumentation
2021:36	Gamlestugan i Morup, Morup 27:1, antikvarisk medverkan
2021:37	Hägareds gård, fönsterbyte, antikvarisk medverkan
2021:38	Köinge kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:39	Okome kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:40	Svartrå kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:41	Tjärby kyrka, konstglasfönster, antikvarisk medverkan
2021:42	Tjärby kyrka, invändig renovering, antikvarisk medverkan
2021:43	Varbergs idrottshall, antikvarisk förundersökning
2021:44	Dagsås kyrka, exteriör renovering
2021:45	Kirsten Munks hus, Byte av butiks-fönster, antikvarisk medverkan
2021:46	Flundran 5, Inredning av vind, Antikvarisk förundersökning
2021:47	Västra bageriet, Svärdet 6, Antikvarisk förundersökning
2021:48	Skummeslöv 4:2, 5:13 och 30:10 10, Arkeologisk utredning, Skummeslövs socken, Laholms kn
2021:49	Fornlämningar vid Stafsingevägen, Ark. förenklad efterund. 2021, Stafsinge sn, Falkenbergs kommun
2021:50	Staffens, Olofsbo hembygdsgård, halmtak, antikvarisk medverkan

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: [KANSLI@KULTURMILJOHALLAND.SE](mailto:kansli@kulturmiljohalland.se) | HEMSIDA: [WWW.KULTURMILJOHALLAND.SE](http://www.kulturmiljohalland.se)